

MANAGEMENTUL INSTRUIRII DIFERENȚIATE

**Pascaru Daniela, doctor în pedagogie, lector universitar,
Departamentul Limbă Engleză și Franceză Specializate, USM**

Just as everyone has a unique fingerprint, every student has an individual learning style. Not all of our students grasp a subject in the same way or share the same level of ability. To accommodate this reality, teachers can create a user-friendly environment, one in which they flexibly adapt pacing, approaches to learning, and means of expressing learning in response to their students' different needs. Instead of using uniform strategies for all students, this century's effective teachers must design instruction that motivates each student by providing experiential, authentic, and challenging experiences.

The teachers communicate content in such a way that students are able to comprehend it based on their individual prior learning and ability and they adjust their curriculum, materials, learning activities, and assessment techniques to ensure that all students in a mixed classroom can have different avenues to process new knowledge and develop skills having equal access to high-quality learning.

Keywords: individualization, differentiation, individual approach, management, strategies.

Rolul profesorului în cadrul procesului didactic se schimbă comparativ cu învățământul tradițional. Profesorul nu mai este, înainte de toate, furnizor de informație, el având rolul de a facilita construcția de cunoștințe prin: organizarea învățării, motivare, crearea unui mediu adecvat pentru învățare, antrenarea comunicării, acordarea feed-back-ului și dirijarea interpretărilor, confruntarea conceptelor greșite, valorificarea experienței anterioare în învățare etc.

Astăzi, în condițiile noilor reforme din învățământul superior, este deosebit de important faptul de a înțelege că studenții învață în mod diferit: unii memorează informația mai repede, pe când alții necesită mai mult timp pentru înțelegerea și asimilarea acesteia; ei diferă mult și în ceea ce privește modul de a gândi abstract sau de a înțelege idei complexe. De aceea, profesorii trebuie să creeze în clase un mediu prietenos și amiabil, unul în care să adapteze în mod flexibil ritmul de învățare a studenților, tehnicile și metodele de predare/învățare la necesitățile diferențiate ale studenților.

S. Cristea consideră că instruirea diferențiată valorifică fundamentele filozofice și tehnologice ale strategiei de proiectare curriculară a activității educative. El susține, pe de o parte, „resursele de educabilitate maximă ale fiecărui educabil, realizabile în condițiile de egalizare a șanselor de reușită școlară, iar pe de altă parte, module de formare individuale și colective, realizabile, prin analiza nevoilor speciale în condiții de autoevaluare continuă”. [3;156]

G. Dorofeev definește diferențierea ca „un sistem de învățământ care oferă celor ce învață cu o pregătire minimă obligatorie posibilitatea să se adapteze în condiții diverse și să se orienteze spre acele direcții care corespund într-o măsură mai mare predispozițiilor lor”. [9;21]

Considerăm că clasa diferențiată creează opțiuni multiple de receptare și asimilare a informației/conținutului de înțelegere a ideilor și exprimare a conținutului învățat. Spre deosebire de profesorii care utilizează o singură abordare de predare/învățare, cadrele didactice care practică instruirea diferențiată trebuie nu numai să direcționeze și să monitorizeze mai multe activități simultan cu etapele și instrucțiunile specifice acestora, dar și să ajute studenții în elaborarea principalelor reguli de comportament în procesul instruirii. Clasele diferențiate includ o mai mare implicare din partea studenților și o comunicare activă studentească.

Este important de a lua în considerație modalitățile de grupare ale studenților pe parcursul activităților, deoarece, pe lângă nivelul diferit de pregătire, o parte din studenți este mai puternică la unele compartimente/aspecte ale disciplinei și slabă la altele. De exemplu, un student poate fi foarte bun la interpretarea textului, dar nu atât de bun la audierea materialului sau foarte bun la reproducerea informației citite, și nu atât de abil la scrierea eseurilor. În același timp, unii

studenți pot avea un ritm mai lent de învățare la început și apoi, pe parcurs, ritmul poate crește, pe când la alții va încetini.

Este important de ținut cont și de tipurile de activități preferate de către studenți, fiindcă unii lucrează mai eficient în grup sau în perechi, pe când alții au succese mai mari în lucrul individual. Un profesor care înțelege necesitățile de predare și învățare nu pierde nici o ocazie de a-și cunoaște studenții mai bine. Este atent la conversația cu studenții, discuțiile din clasă, progresul obținut de studenți și evaluarea ca o modalitate de a afla mai mult ce i se potrivește unui student.

Activitățile diferențiate trebuie să-i provoace și să le suscite interesul studenților, aceasta fiind o condiție primordială a succesului. În ceea ce-i privește pe studenți, aceștia trebuie să-și asume o mare responsabilitate în procesul de învățare, să fie activi în luarea și evaluarea propriilor decizii.

Învățarea studenților de a participa activ la procesul de învățare le oferă profesorilor posibilitatea de a folosi timpul la lecție eficient, atrăgând atenție tuturor grupurilor de studenți din clasă, pentru că instruirea diferențiată presupune o combinație de activități în care sunt implicați toți studenții, grupuri de studenți sau se lucrează în perechi. Toate acestea fiind posibile datorită faptului că există material didactic care este mai eficient prezentat întregii clase, în grupuri sau individual. [7;89]

Divizarea clasei în studenți puternici și studenți mai slabi ne obligă să delimităm și să stabilim clar obiectivele propuse fiecărui grup de studenți. Este important de a ridica plafonul așteptărilor pentru studenții puternici în așa mod ca ei să concureze, mai degrabă, cu propriile posibilități decât cu obiectivele propuse de curriculum. Pentru studenții mai slabi este important de stabilit clar ce trebuie să știe și să înțeleagă pentru a face progrese în învățarea limbii străine: nu numai în asimilarea, înțelegerea materialului, dar și în aplicarea acestuia în practică. Ambele categorii de studenți au nevoie de asistență din partea profesorului pe măsura obiectivelor propuse.

Pe parcursul realizării activităților trebuie să găsim modalități de a-i face pe studenți să simtă că avem încredere în capacităților lor de învățare. Acest tip de instruire creează o ierarhie printre studenți și, de multe ori, apar probleme. Cei care desfășoară activități mai simple se pot considera mai inferiori față de cei care realizează activități mai complexe. Activitățile complexe par să fie mai interesante, provocatoare aproape pentru oricine, cu excepția studenților avansați, care le pot considera prea voluminoase.

Obiectivul principal pentru fiecare student în parte este progresul maxim de la nivelul actual de învățare. Obiectivul profesorului este de a înțelege mai bine și mai mult rolul învățării în așa fel ca învățarea să corespundă așteptărilor studentului. Profesorii își asumă rolul de mentori, oferindu-le studenților cât mai multă responsabilitate pentru procesul de învățare, atâta cât sunt în stare să și-o asume și chiar mai mult.

Profesorii își dezvoltă și perfecționează abilitatea prin următoarele modalități: 1) de a evalua pregătirea studenților printr-o varietate de mijloace; 2) de a se familiariza cu interesele și preferințele de învățare a studenților; 3) de a crea o varietate de modalități de selectare informației; 4) de a dezvolta modalități de „explorare” a propriilor idei; 5) de a prezenta căi de a-și exprima și extinde reprezentările/înțelegerile. [2;57]

În același timp, din cauză că studenții au niveluri diferite de pregătire nu există garanții că ei tratează diferit aceleași lucruri. Studenții învață diferit – o parte mai repede, alta mai încet – o activitate tentantă pentru unii poate fi frustrantă pentru alții. Unii studenți necesită mai mult ajutor decât alții pentru argumentare, unii pot argumenta verbal pe când alții în formă scrisă, unii necesită utilizarea materialului în altă limbă decât cea studiată sau să scrie inițial în limba maternă și apoi în limba străină.

De aceea este esențial de planificat procesul de instruire a limbilor străine din prisma mai multor modalități de prezentare a materialului predat și de adaptat la fiecare grup de studenți în

parte în așa fel ca să corespundă necesităților acestora. Pentru studenții noștri care învață limba engleză într-un mediu de nevorbitori de limbă engleză este binevenit faptul de a experimenta / fi implicați în situații reale din care ei învață să-și exprime propriile păreri și atitudini și în care ei sunt tratați ca oameni, nu studenți. Activitățile ce relevă factorii care-i afectează personal, de asemenea, îi motivează pe studenți. Discuțiile despre preferințele, dorințele și antipatiile studenților scot în evidență valorile și scopurile propuse.

Instruirea diferențiată este mai eficientă atunci când studenții sunt activ implicați în acest proces. Învățarea limbii străine nu presupune numai memorarea informației, dar și aplicarea ei în practică. Curiozitatea studenților poate fi trezită prin lecturare, materiale ilustrative ce conțin greșeli sau dicupanțe ori prin informație lipsită de coerență și logică. Anume această curiozitate incită dorința de a găsi, a aranja într-o ordine logică sau de a completa anumite spații libere.

În ceea ce privește competența de integrare, studenții sunt invitați să pregătească programe radio, interviuri, sondaje de opinii, activități de rezolvare a unor probleme, alcătuirea unor istorioare, simularea unor situații reale ce le permit să utilizeze casetofonul, să pună întrebări unul altuia, să-și exprime opiniile, să coopereze și să fie receptivi la sentimentele și emoțiile celorlalți.

În concluzie, pentru adaptarea procesului didactic la posibilitățile studenților este necesară identificarea capacității de învățare a studentului chiar de la începutul studiilor. Orice acțiune de diferențiere a instruirii trebuie să pornească, întotdeauna, de la sesizarea trăsăturilor comune, dar și a deosebirilor dintre subiecți, diferențieri care se manifestă pe multe planuri: dezvoltare intelectuală, capacitate de învățare, ritm de lucru, interes și înclinații. Depistarea și decelarea acestor trăsături care-i diferențiază pe studenți, stabilirea rolului fiecăreia în definirea comportamentului ce conduce la performanțele așteptate reprezintă operația inițială, premisa oricărei acțiuni de tratare diferențiată a educabililor.

Bibliografie:

1. Aman George, *Monografia ca modalitate de studiu și de prezentare integrală și științifică a individualității elevului*. București, Seminarul pedagogic univ., 1935
2. Cerghit I. *Metode de învățământ*. Ed. Polirom, Iași, 2006, ISBN: 973-46-0175-X, 318 p.
3. Cristea S., *Pedagogia generală*, editura Didactică și pedagogică, R.A. București, 2002, p. 216
4. Dandara O. *Posibilități de diferențiere și individualizare a procesului educațional din perspectiva remanierilor curriculare*. Studii și cercetări științifice. Seria: științe socioumane. Științe ale educației – didactici aplicate, Bacău, 2005, nr.8
5. Focșă-Semionov S. *Învățarea autoreglată: Teorie. Strategii de învățare*. Ed. Epigraf, Chișinău, 2010, 359 p.
6. Gardner R. and W. Lambert, *Attitudes and Motivation in Second Language Learning*, Rowley, Mass.: Newbury House, 1972
7. Joița E. *Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii*. Ed. Aramis, București, 2006, pp. 20-110.
8. Negovan V. *Psihologia învățării*. Ed. Credis, București, 2009, 279 p.
9. *Дифференциация в обучении математики* // Дорофеев Г.В.; Кузнецова Л.В.; Суворова, С.Б.; Фирсов В.В. // Математика в школе, 1990, №5, с.15–21